

Odsjek za sociologiju

Od osnutka 1963. godine Odsjek za sociologiju djeluje neprekidno kao prvi i najveći odsjek s najvećim brojem stalno zaposlenih na znanstveno-nastavnim radnim mjestima i studijskim programima koji nude sociološko obrazovanje na prijediplomskoj, diplomskoj i doktorskoj razini. U prvome razdoblju samo kao dvopredmetni studij, a od ak. god. 1977/78. studij sociologije postoji i kao jednopredmetni studij, čime je omogućen brži i suvremeniji razvoj sociologije kao znanosti i struke. Iako u Hrvatskoj trenutno postoji još pet odsjeka, odnosno odjela za sociologiju, naš Odsjek uspio je održati status ključne institucije za obrazovanje sociologa. Rana popunjenost studentskih kvota pri upisu na jednopredmetnim i dvopredmetnim studijima na prijediplomskoj i diplomskoj razini ukazuju na interes za studij sociologije kao znanstvene discipline koja odgovara na mnogobrojne izazove suvremenoga društva, ali i na kvalitetu studijskih programa i ugled Odsjeka.

Recentnije društvene promjene popraćene su fenomenima poput porasta nezaposlenosti i ekonomskoga raslojavanja stanovništva, ovisnosti o opijatima, nasilja, nekontrolirana širenja i zgušnjavanja urbanoga tkiva, starenja populacije, migracija stanovništva, zagađivanja okoliša i klimatskih promjena. Bilo da su dio globalnih trendova ili tek lokalne specifičnosti, te pojave zahtijevaju sustavna istraživanja i koncipiranje rješenja, za koja upravo studij sociologije osposobljava buduće stručnjake različitih profila i usmjerenja – buduće društvene analitičare.

Rad sociologa suštinski je usmjeren na doprinos oblikovanju i ostvarivanju ciljeva društvenoga razvoja. Odsjek za sociologiju stoga je u okviru strateškoga plana oblikovao svoju viziju definicijom Odsjeka kao središnjega mjesta u Republici Hrvatskoj za stvaranje i prenošenje na istraživanjima utemeljena znanja o hrvatskome društvu i globalnim društvenim procesima. Kritičko promišljanje, interaktivnost, dinamičnost, tolerantnost i otvorenost za interdisciplinarnu i međunarodnu suradnju čine ga poticajnim i poželjnim mjestom za studiranje i znanstveno-nastavni rad. Kako bi ostvario svoju viziju, Odsjek za sociologiju izvodi nastavne programe i provodi znanstvenoistraživačke projekte u relevantnim područjima sociologije, od općih teorijskih predmeta do niza posebnih sociologija. Nastava je dinamična i interaktivna uz elemente individualnoga pristupa i mentorskoga rada s mogućnošću individualnih i grupnih istraživačkih projekata za studente (teren-ski rad). Ishodi nastave i stečene kompetencije čine studente Odsjeka konkurentnim i poželjnim kadrovima na tržištu rada, ali i angažiranim i konstruktivnim članovima zajednice. Intenzivnije uključivanje nastavnika i studenata u međunarodnu suradnju dio je kontinuirana rada na podizanju kvalitete studija i osiguranju još veće zapošljivosti sociologa na dinamičnu tržištu rada.

U kontekstu smanjenja ukupne studentske populacije, opadanja interesa za studije društvenih i humanističkih disciplina i porastu interesa za STEM-područje uz veću međunarodnu mobilnost dostupnu studentima trajno je opredjeljenje Odsjeka povećanje kvalitete studijskih programa i atraktivnosti studija uz prilagodbu zahtjevima tržišta rada, kako bi zadržao status najkvalitetnijega studija sociologije u Hrvatskoj.

Izrada potpuno novih studijskih programa započela je ak. god. 2015/16. u okviru projekta *Usklađivanje studijskih programa u području društvenih i humanističkih znanosti s potrebama tržišta rada*, financiranog iz Europskoga socijalnog fonda. U sklopu projekta prema metodologiji Hrvatskog kvalifikacijskog okvira izrađen je standard zanimanja „istraživač tržišta i javnog mnijenja“ kao i nacrti standarda kvalifikacija za prijediplomski i diplomski studij.

Sociologija, bilo kao opći predmet bilo kao niz predmeta koji obrađuju pojedine probleme vezane uz različite struke (urbana sociologija, sociologija odgoja i obrazovanja, sociologija kulture, sociologija znanja i znanosti, sociologija politike, ekonomska sociologija, socijalna ekologija itd.), svoje mjesto pronalazi u različitim znanstvenim područjima. Jednopedmetni i dvopedmetni studij sociologije omogućuje stjecanje kompetencija koje se mogu primijeniti u široku spektru organizacija i ustanova kao što su poduzeća (organizacija i marketinška istraživanja), mediji, državne institucije u kojima sociolozi svojim znanjem omogućavaju njihovo bolje funkcioniranje. Primijenjena sociologija koristi sociološke teorije i metode kako bi potaknula pozitivne društvene promjene. Orijentirana je prema javnim politikama i usmjerena na aktivne intervencije u društvu, čime doprinosi oblikovanju društvenih razvojnih potencijala. Osim toga sociolozi se zapošljavaju kao nastavnici niza predmeta u srednjim školama i na fakultetima. U posljednjih desetak godina diplomirani sociolozi našli su svoje mjesto i u privatnome sektoru, poglavito na planu istraživanja tržišta, ispitivanja javnoga mnijenja za potrebe sredstava javnog informiranja te različitih državnih institucija i službi. Nevladine organizacije sve češće angažiraju diplomirane sociologe kao savjetnike za društvena pitanja i kao eksperte za istraživanje društvenih fenomena. Posebno mjesto sociolozi nalaze u državnim administrativnim službama kao stručnjaci za društveno planiranje i razvoj.

STUDIJSKI PROGRAMI

Cilj je prijediplomskoga studija sociologije upoznati studente s osnovnim pojmovima sociologije, osnovnim metodološkim principima društvenih znanosti i znanosti općenito te im omogućiti historijski pregled socioloških teorija. Studenti se upoznaju i s osnovnim principima znanstvene analize, odgovarajućim metodama i tehnikama znanstvenog istraživanja te s osnovnim pretpostavkama vezanima uz teorijsku analizu. Dva opsežna kolegija predviđena su za sociološko upoznavanje s hrvatskim društvom i za njegovu analizu, a putem niza izbornih kolegija otvorena je mogućnost kreiranja vlastita obrazovnog profila koji može biti temelj daljnjemu profiliranju u sklopu diplomskoga studija sociologije. Završeni prijediplomski studij diplomande i diplomandice osposobljava za različite poslove u kojima se zahtijeva razumijevanje društvenih procesa i poznavanje načela znanstvenoga pristupa društvenoj problematici, kao što je rad u medijima, nevladinim organizacijama, izdavaštvu, kulturi i sl., ali ne i ekspertni znanstvenoistraživački pristup proučavanju društvenih pojava.

Nakon završetka prijediplomskoga studija prvostupnici/prvostupnice imaju mogućnost nastaviti svoje obrazovanje na Odsjeku za sociologiju kroz tri različita programa diplomskoga studija: jednopedmetni i dvopedmetni diplomski studij znanstvenoga smjera i dvopedmetni diplomski studij nastavničkoga smjera. Cilj je diplomskoga studija sociologije proširiti, dopuniti i zaokružiti znanja stečena na prijediplomskome studiju i osposobiti studente za samostalan znanstvenoistraživački rad. Magistri i magistre sociologije osposobljeni su za znanstvenoistraživački rad na svim vrstama znanstvenih istraživanja koja se bave analizama društva, kao i specifičnim istraživanjima koja zahtijevaju sociološke aspekte ili sociološku procjenu vezanu

Tradicionalna večera Odsjeka za sociologiju, 2011.

uz predmet izučavanja; za rad u akademskim ustanovama koje se bave fundamentalnim i primijenjenim društvenim istraživanjima različitih tematskih sklopova (migracije, etnicitet, ruralne i urbane teme i sl.); za stručne i znanstvene ekspertize za potrebe državnoga sektora, nevladinih organizacija i privatnih agencija; za ekspertni rad u ustanovama koje se bave ispitivanjem javnoga mnijenja i ostalim tipovima primijenjenih istraživanja; za stručni, savjetodavni, upravni i administrativni rad u državnim ustanovama.

Doktorski studij sociologije nastavak je obrazovanja nakon završenoga diplomskoga studija sociologije i srodnih disciplina. Dio je cjeloživotnog obrazovanja sociologa i ujedno najviši stupanj znanstvenog usavršavanja iz sociologije, a sociologe i sociologinje osposobljava za najsloženije znanstvenoistraživačke i stručne poslove, samostalno bavljenje znanstvenim radom te za akademsku karijeru. Studij nije ograničen na neku određenu znanstvenu granu u znanstvenome polju sociologije, već uključuje njezina različita temeljna i primijenjena područja. Osobit naglasak stavlja se na temeljito upoznavanje sociologijske znanstvene metodologije i probleme sociologijskih mjerenja te najsuvremenije spoznaje i istraživačke paradigme u pojedinim područjima sociologijske teorijske artikulacije. Program studija uključuje detaljno upoznavanje s aktualnim istraživanjima u zemlji i svijetu, angažman ponajboljih znanstvenika u pojedinim područjima te suradnju s najuglednijim svjetskim znanstvenicima. Doktorski studij sociologije prije svega je znanstvenoistraživački studij, što znači da je studij organizacijski vezan uz neposredan znanstvenoistraživački rad polaznika i polaznica, odnosno da se odvija tijekom i unutar procesa istraživačkoga rada na projektima te da

se u realizaciji programa koristi intenzivan individualni mentorski rad usmjeren na uže znanstveno područje interesa studenta ili studentice. Način na koji se doktorski studij realizira unapređuje poslijediplomsko obrazovanje u Hrvatskoj, povećava kvalitetu znanstvenoistraživačkoga rada te osigurava usporedivost doktorskoga programa sa sličnim programima općega profila na drugim europskim i svjetskim sveučilištima, što ga čini konkurentnim u odnosu na druge studije u regiji. Trenutno je u tijeku postupak akreditacije novoga doktorskoga studija sociologije.

Odsjek za sociologiju ima 31 zaposlenog djelatnika, uključujući administratoricu kao jedinu zaposlenicu od nenastavnog osoblja. Vijeće Odsjeka uključuje sve nastavnike, asistente i predstavnike studenata prijediplomskog i diplomskog studija, koji aktivno sudjeluju u radu Vijeća. Vijeće Odsjeka tradicionalno njeguje demokratičnost i uključenost svih aktera u proces donošenja odluka, što pridonosi atmosferi kooperativnosti u svim odsječkim aktivnostima.

Odsjek za sociologiju danas se sastoji od jedanaest katedara: Katedra za opću i teorijsku sociologiju, Katedra za posebne sociologije, Katedra za metodologiju, Katedra za sociologiju obrazovanja, Katedra za socijalnu antropologiju, Katedra za vojnu sociologiju, Katedra za socijalnu ekologiju, Katedra za seksologiju, Katedra za migracijske i etničke studije, Katedra za sociologiju roda i Katedra za urbanu sociologiju. Katedre su nastale kao rezultat razvoja struke, odnosno pojedinih područja posebnih sociologija, ali i kao odgovor na strukturne krize i promjene društvene stvarnosti, baveći se promjenama i problemima hrvatskoga društva. U nastavi i istraživanjima katedre su oduvijek njegovale interdisciplinarnost održavajući suradnju s drugim sastavnicama Fakulteta i Sveučilišta.

ZAVOD ZA SOCIOLOGIJU I ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKA STRATEGIJA

Od 1972. godine pri Odsjeku djeluje Zavod za sociologiju kao istraživačka komponenta unutar koje su provedeni mnogi znanstveni projekti. Zavod za sociologiju provodi znanstvena istraživanja unutar nacionalnih i međunarodnih projekata. Znanstvenu izvrsnost u istraživačkim projektima prati angažman Odsjeka u sferi javne sociologije, koja proširuje granice discipline izvan uska profesionalnoga kruga. Članovi Odsjeka angažirani su u javnim raspravama o mnogim globalnim i lokalnim pitanjima, javnim politikama i institucijama civilnoga društva. Strateško je usmjerenje Odsjeka razvijati profesionalnu sociološku ekspertizu kao značajan čimbenik oblikovanja javnih politika. Znanstvenoistraživački rad temelji se na primjeni i razvoju naprednih kvantitativnih i kvalitativnih metoda istraživanja. Istraživačka strategija Odsjeka za sociologiju usmjerena je na istraživanje četiriju ključnih strukturnih društvenih promjena: istraživanje društvenih nejednakosti, istraživanje održivosti društvene zajednice, sigurnosti i društvene kohezije, istraživanje utjecaja digitalne transformacije na društvene promjene te istraživanje društvenih i individualnih aspekata starenja stanovništva.

Društvena nejednakost jedna je od ključnih tema socioloških istraživanja. U polju sociologije u Hrvatskoj i na Filozofskome fakultetu pitanje nejednakosti tradicionalno je zastupljeno u različitim istraživanjima i istraživačkim grupama. Tom temom objedinjuju se do sada nedovoljno povezana istraživanja rodne nejednakosti, nejednakosti u pristupu obrazovanju i socijalnim uslugama, nejednakosti u političkoj participaciji, reprodukcije društvenih nejednakosti u urbanome prostoru i stanovanju te istraživanja kolektivnoga djelovanja na ispravljanju društvenih nejednakosti.

Procesi globalnoga restrukturiranja značajno su promijenili oblike društvenoga djelovanja i društvenih institucija te polje upravljanja društvenim procesima. Tom temom nastoje se obuhvatiti istraživanja različitih

oblika građanskog udruživanja, istraživanja novih praksi i modela participacije u polju ekonomije, politike i kulture, promjene društvenih vrijednosti i identiteta te transformacija polja sigurnosti i društvenoga rizika.

Utjecaj novih tehnologija na društvo područje je trajna interesa u sociologiji. Promjene u društvenim odnosima obilježene su mogućnostima i uporabom novih tehnoloških rješenja i novim medijima. Digitalna transformacija mijenja postojeće oblike društvenosti, društvene vrijednosti i norme. Izdvajanjem ovoga tematskoga područja istraživački se naponi usmjeravaju na sustavno proučavanje društvenih poveznica novih tehnologija.

Dugotrajni demografski trend starenja stanovništva u većini industrijaliziranih zemalja svijeta, prisutan i u Republici Hrvatskoj, odražava se na mnoge sfere društvenih odnosa te pred suvremena društva postavlja izazove u organizaciji zdravstvene i socijalne skrbi, radno-ekonomskih odnosa, obrazovanja te podrške lokalnim zajednicama i obiteljima u brizi o starijim osobama. Kompleksnost toga fenomena održava se u brojnosti znanstvenih disciplina koje analiziraju uzroke i ishode starenja stanovništva, od biomedicinskih do društvenih i humanističkih, uključujući interdisciplinarno područje gerontologije. Starenje je i tradicionalno područje sociološke analize, primarno kao društveni makrofenomen starenja stanovništva, ali i kao individualno iskustvo koje varira s obzirom na niz društvenih, psiholoških i bioloških čimbenika poput zdravlja i društvene podrške, socioekonomskoga statusa, uključenosti u javni život zajednice i obiteljske procese te mogućnosti sudjelovanja u programima cjeloživotnog obrazovanja i razvoja novih vještina.

Uspostavljanjem izdavačke djelatnosti unutar Zavoda za sociologiju povećala se vidljivost znanstveno-istraživačkoga rada Odsjeka. Od 1992. godine Zavod za sociologiju zajedno s Hrvatskim sociološkim društvom suizdavač je časopisa *Socijalna ekologija* te objavljuje dvije biblioteke: *Razvoj i okoliš* i *Societas*. Mnogi članovi Odsjeka bili su glavni urednici *Revije za sociologiju*, najstarijega sociološkog časopisa u Hrvatskoj, koji Hrvatsko sociološko društvo izdaje od 1971. godine. Članovi Odsjeka 1998. godine pokreću časopis za interdisciplinarna istraživanja rata i mira *Polemos*.

POVIJEST ODSJEKA

Sociologiju kao jednu od mlađih znanstvenih disciplina na Sveučilištu u Zagrebu obilježava duga tradicija. Sveučilište s ponosom može istaknuti ranu institucionalizaciju sociologije kao akademske discipline iako u institucionalnome razvoju hrvatske sociologije postoje diskontinuiteti, koje prate radikalni ideološki i teorijski zaokreti.

Prva Katedra za pomoćne kriminalne znanosti i sociologiju osnovana je 1906. godine na Pravnome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu kao prva katedra za sociologiju u tadašnjoj Austro-Ugarskoj Monarhiji. To je samo dvije godine nakon osnivanja prvoga sociološkog odjela u Ujedinjenome Kraljevstvu na London School of Economics. Potrebno je istaknuti i ulogu Baltazara Bogišića u ranoj institucionalizaciji svjetske sociologije. Baltazar Bogišić 1888. godine postaje prvi predsjednik novoosnovanoga Međunarodnog instituta za sociologiju, preteče Svjetskoga društva za sociologiju, današnje Međunarodne sociološke asocijacije.

Radikalna društvena promjena koju donose kraj Drugoga svjetskog rata i socijalistička revolucija označava razdoblje dominacije historijskoga materijalizma, a sociologija biva proglašena buržoaskom disciplinom i potpuno odbačena. Nakon sukoba s Informbiroom 1948. godine dolazi do preispitivanja staljinističke interpretacije marksizma prema drukčijem, humanističkom shvaćanju Marxovih djela i okretanja njegovim

Rudi Supek, utemeljitelj Odsjeka za sociologiju, druženje sa sociolozima 1960-ih godina.

Ranim radovima. To je vrijeme uvođenja ideje samoupravljanja kao temelja stvaranja demokratskoga socijalizma i otvaranja SFR Jugoslavije prema Zapadu, što otvara prostor za diskusije o odnosu sociologije kao pozitivističke, empirijske buržoaske discipline i marksizma, koji karakterizira humanistička znanstvena orijentacija. Društveno-ekonomske promjene u smjeru liberalizacije ekonomije u 1960-im godinama i razvoj radničkoga samoupravljanja u uvjetima znanstveno-tehnološke promjene otvorile su prostor za kritičko preispitivanje funkcioniranja društvenoga sustava samoupravnoga socijalizma. Odmak od dogmatskoga marksizma i njegove interpretacije društvenoga razvoja omogućio je artikulaciju ideje slobode kritičke misli, što je stvorilo pretpostavke za ponovnu institucionalizaciju sociologije.

Odsjek za sociologiju utemeljen je ak. god. 1963/64. kao osamnaesti odsjek na Filozofskome fakultetu, nakon nekoliko godina opsežnih priprema i stručnih javnih rasprava. Od 1960. godine postojala je Katedra za sociologiju pri Odsjeku za filozofiju, a djelovao je i Institut za društvena istraživanja u Zagrebu kao nukleus institucionalizacije sociologije u Hrvatskoj. Znanstveno-nastavno vijeće Filozofskoga fakulteta imenovalo je povjerenstvo za izradu Elaborata o osnivanju studija sociologije u sastavu: Rudi Supek (predsjednik), Zoran Bujas, Jaroslav Šidak i Predrag Vranicki. Osnivanje studija sociologije podržali su svi odsjeci, a sastav fakultetskoga povjerenstva govori o prepoznatoj važnosti sociologije kao znanstvene discipline i studija.

Kritičko promišljanje svih društvenih pitanja kao temeljni princip u svim njezinim razvojnim fazama nerijetko je sociologiju označavalo kao subverzivnu disciplinu, bilo kao nedovoljno marksističku ili nedovoljno nacionalno osviještenu znanost. U šezdeset godina svojega postojanja Odsjek za sociologiju prošao je kroz

Studentski susreti „Strahinjčica 1998“.

nekoliko razvojnih faza uvjetovanih dinamikom razvoja same struke te dubokim krizama i promjenama koje su obilježavale društvenu stvarnost. U prvome razdoblju, osim brige za kadrovsko osnaživanje, primarna orijentacija bila je prema obrazovanju profesora sociologije za potrebe nastave u srednjim školama, koje su sociolozima bile i glavni prostor zapošljavanja.

U kasnim 1970-im godinama osnivanje jednopredmetnoga studija označava zaokret prema intenzivnijem razvoju znanstvenoistraživačkih kompetencija naših studenata slijedeći trend razvoja profesionalne sociologije i novih posebnih sociologija (sociologija religije, sociologija migracija, socijalna ekologija, sociologija znanja). Nakon početna dominantna oslanjanja studija na socijalnu filozofiju tada nastupa razdoblje razvoja profesionalne sociologije prema znanstvenoistraživačkomu, metodološki osnaženu tipu studija. Tako se i na našem studiju ozbiljnije razvija metodologija kao okosnica svake znanstvenoistraživačke analize. Također, studij se inovira uvođenjem mentorskoga rada i izbornih predmeta koji su se mogli upisati na različitim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu, konkretno na Fakultetu političkih znanosti, Arhitektonskome, Medicinskome, Pravnome i Ekonomskome fakultetu. Koncept mentorskoga rada uveo je obavezu svakoga nastavnika da stručno prati rad nekoliko studenata različitih studijskih godina i skrbi o njima. Sve te inovacije pratile su promjene u obrascima zapošljavanja sociologa u poduzećima i drugim institucijama, a ne više primarno u srednjim školama.

Uspostavom samostalne hrvatske države započinje i nova razvojna faza Odsjeka. Iako u ratnim uvjetima obrazovanja i nepovoljnim društvenim uvjetima, Odsjek uz jednopredmetni ponovno uvodi dvopredmetni

Članovi Odsjeka za sociologiju u Tuheljskim Toplicama, priprema reforme studija 2016.

studij temeljem pozitivnih iskustava s interdisciplinarnim izbornim predmetima. Dvopredmetnost se pokazala važnom za obogaćivanje sociologije i profesionalnu diverzifikaciju discipline, a osigurava i širu bazu za zapošljavanje naših studenata.

Do 2006. godine Odsjek se sastojao od šest katedara (Katedre za opću sociologiju, Katedre za sistematsku sociologiju, Katedre za posebne sociologije, Katedre za metodologiju, Katedre za sociologiju obrazovanja i Katedre za antropologiju). Četiri nove katedre osnovane su 2006. godine (Katedra za socijalnu ekologiju, Katedra za vojnu sociologiju, Katedra za seksologiju i Katedra za migracijske studije), kada je također Katedra za sistematsku sociologiju preimenovana u Katedru za teorijsku sociologiju, a Katedra za antropologiju u Katedru za socijalnu antropologiju. Katedra za sociologiju roda osnovana je 2012. godine. Razvoj posebnih katedara osnažio je društvenu i znanstvenu ulogu struke i studija. Članovi Katedre za vojnu sociologiju aktivno su uključeni u nastavu sveučilišnih Vojnih studija.

Ustanovljen je niz kolegija relevantnih za promišljanje suvremenoga društva, primjerice *Terorizam i društvo*, *Sociologija spolnosti*, *Sociologija roda*, *Feminističke teorije i pokreti*, *Sociologija vojske i rata*, *Društvo i tehnologija*, *Mediji i društvo*, *Suvremena sociologija i urbano društvo*, *Sociologija zdravlja i bolesti* – da spomenemo samo neke. Ubrzana dinamika društvenih promjena potaknuta radikalnim tehnološkim promjenama i praćena globalnim demografskim i političkim tektonskim pomacima stvara potrebu za razvojem znanstvenoga

sociološkog pristupa razumijevanju tih procesa. Inovativan pristup u oblikovanju studijskoga programa karakteristika je i posljednje reforme studijskoga programa.

STUDENTSKA UDRUGA *DISKREPANCIJA* I STUDENTSKE AKTIVNOSTI

Organizirana studentska aktivnost postoji od sama osnutka studija sociologije. Dio je tradicije i duha Odsjeka da nastavnici okupljaju studente na neformalnim druženjima u obližnjim izletištim i planinarskim domovima. Profesor Benjamin Čulig legendarni je organizator takvih okupljanja. U početku su studenti svake treće godine organizirali skupove o aktualnim društvenim i profesionalnim temama, zajedno sa studentima sociologije iz drugih gradova bivše Jugoslavije, Beograda, Ljubljane i Sarajeva. Nakon što su u 1980-im godinama te aktivnosti zamrle, akademik Ivan Cifrić okuplja studente i uključuje ih u rad Ljetne škole u Crikvenici.

Klub studenata sociologije *Diskrepancija* osnovala je grupa studenata sociologije 1988. godine, a formalno je kao udruga registriran 1995. godine. Danas je *Diskrepancija* jedna od najaktivnijih studentskih organizacija Sveučilišta u Zagrebu. Samostalno i u suradnji s drugim studentskim udrugama organizira znanstvene simpozije, tribine, kružoke i filmske večeri. Svake godine organizira *Brdske susrete*, na kojima se studenti sociologije preko vikenda okupljaju na obližnjem zagrebačkom planinskom odmaralištu da bi s profesorima i kolegama raspravljali o relevantnim sociološkim temama i dobro se zabavili. Uz *Brdske susrete* svake se godine organizira i *Noć Rudija Supeka*, tematski okrugli stol i druženje koje se održava u nekom od klubova poput Močvare i KSFF-a, Kluba studenata Filozofskoga fakulteta.

Klub *Diskrepancija* uspješno vodi interdisciplinarni studentski časopis za društveno-humanističke teme *Diskrepancija*. U devet dosada tiskanih brojeva objavljuvani su stručni akademski tekstovi organizirani u rubrike: autorski radovi, prikazi, intervjui i prijevodi. Udruga je osnivač projekta *Studentski pravobranitelj*, koji se već razvio na nekoliko zagrebačkih fakulteta. *Diskrepancija* je vodila i projekt Europske udruge studenata sociologije ESSA.

ZAKLJUČNA MISAO

U šezdeset godina postojanja Odsjek za sociologiju afirmirao se kao značajan dio znanstvenog i obrazovnog korpusa Filozofskoga fakulteta. Dinamičnost, kritičko promišljanje, inovativnost, tolerantnost i otvorenost za interdisciplinarnu suradnju u oblikovanju studijskih programa te visoka kvaliteta istraživanja strateška su opredjeljenja u ostvarenju vizije Odsjeka kao središnjega mjesta sociologijske edukacije u Hrvatskoj, prepoznatoga na nacionalnoj i regionalnoj razini.

Jasminka Lažnjak

Napomena. Tekst je nastao na temelju pisanih materijala bivših i sadašnjih članova Odsjeka za sociologiju.

LITERATURA I IZVORI

- Batina, G. *Počeci sociologije u Hrvatskoj*. Zagreb: Kultura i društvo, 2006.
- Batina, G. Hrvatska sociološka tradicija prije 2. svjetskog rata – Ružno pače poslijeratne hrvatske sociologije. *Hrvatska sociologija: razvoj i perspektive*. Krbec, D. (ur.). Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo. 2008, 39–58.
- Cifrić, I. Odsjek za sociologiju. *Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: monografija*. Damjanović, S. (ur.). Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1998, 253–259.
- Cifrić, I.; Kalanj, R.; Trako Poljak, T. (ur.). *100 godina Rudija Supeka i 50 godina Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu*. Zagreb: FF press, 2015.
- Lažnjak, J. Sociologija. *Sveučilište u Zagrebu 350 godina 1669. – 2019*. Polić Bobić, M. (ur.). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, 2019, 314–317.
- Program doktorskog studija sociologije akademske godine 2017/2018*. Zagreb: Odsjek za sociologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2017.
- Ravlić, S. Sociologija i pravni studij – uz povijest katedre za sociologiju (1906–2006). *Hrvatska sociologija: razvoj i perspektive*. Krbec, D. (ur.). Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo. 2008, 59–68.
- Vodič kroz diplomski sveučilišni studij sociologije: akademska godina 2019/2020*. Zagreb: Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2019. Dostupno na: <https://www.ffzg.unizg.hr/socio/wp-content/uploads/2019/10/Vodic-za-diplomski-studij-2019.-2020..pdf> (5. 10. 2023).
- Vodič kroz preddiplomski sveučilišni studij sociologije: akademska godina 2019/2020*. Zagreb: Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2019. Dostupno na: <https://www.ffzg.unizg.hr/socio/wp-content/uploads/2019/10/Vodic-za-preddiplomski-studij-2019.-2020..pdf> (5. 10. 2023).

MREŽNE STRANICE

- Diskrepancija*. Klub studenata sociologije FFZG. Dostupno na: <http://diskrepancija.hr/hr/> (5. 10. 2023).
- Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Dostupno na: <https://www.ffzg.unizg.hr/socio/> (5. 10. 2023).

Djelatnici Odsjeka za sociologiju

DJELATNI

BAGIĆ, Dragan (Gradačac, Bosna i Hercegovina, 1977) (2004) 2004. asist., 2011. doc., 2017. izv. prof., 2023. red. prof.

BENČIĆ KUŽNAR, Andriana (Sisak, 1987) (2021) 2021. doc.

BILANDŽIĆ, Mirko (Split, 1968) (2008) 2008. doc., 2013. izv. prof., 2019. red. prof.

BOŽIĆ, Jasmina (Karlovac, 1975) (2003) 2003. asist., 2013. doc., 2019. izv. prof.

DEGAČ, Đurđica (Pula, 1992) (2020) 2020. asist.

GALIĆ, Branka (Zagreb, 1964) (1991) 1991. asist., 2002. doc., 2007. izv. prof., 2013. red. prof., 2018. red. prof. u trajnom izboru.

HALAMIĆ, Vedran (Zagreb, 1991) (2020) 2020. asist.

IVANOVIĆ, Vladimir (Zagreb, 1993) (2020) 2020. asist.

JURKOVIĆ, Luka (Pula, 1995) (2020) 2020. asist.

- JURKOVIĆ KURUC, Ivana (Osijek, 1974) (2006) 2006. tajnica Odsjeka za sociologiju.
- KARAJIĆ, Nenad (Karlovac, 1961) (1991) 1991. asist., 2001. doc., 2006. izv. prof.
- KARDOV, Kruno (Vukovar, 1977) (2003) 2003. asist., 2014. doc., 2021. izv. prof.
- KLASNIĆ, Ksenija (Zagreb, 1983) (2008) 2008. asist., 2016. doc., 2022. izv. prof.
- KOLETIĆ, Goran (Zagreb, 1985) (2015) 2015. asist., 2022. doc.
- LANDRIPET, Ivan (Zagreb, 1976) (2005) 2005. asist., 2016. doc., 2021. izv. prof.
- LAŽNJAK, Jasminka (Zagreb, 1959) (2006) 2006. doc., 2011. izv. prof., 2017. red. prof., 2022. red. prof. u trajnom izboru.
- LUCIĆ, Danijela (Banja Luka, Bosna i Hercegovina, 1986) (2018) 2018. doc., 2023. izv. prof.
- MATIĆ, Davorka (Pula, 1962) (1988) 1988. asist., 2000. doc., 2006. izv. prof., 2012. red. prof., 2019. red. prof. u trajnom izboru.
- NIKODEM, Krunoslav (Zagreb, 1971) (2003) 2003. asist., 2008. doc., 2013. izv. prof., 2019. red. prof.
- OSTOJIĆ, Jelena (Zenica, Bosna i Hercegovina, 1984) (2020) 2020. asist.
- PANDŽIĆ, Josip (Split, 1989) (2023) 2023. doc.
- POPOVIĆ, Helena (Malmö, Švedska, 1973) (2020) 2020. doc.
- ROŠKO, Ivan (Dubrovnik, 1993) (2021) 2021. asist.
- RUKAVINA, Izvor (Rijeka, 1980) (2010) 2010. asist., 2018. predavač.
- ŠIMAC, Bruno (Zagreb, 1993) (2020) 2020. asist.
- ŠTULHOFER, Aleksandar (Zagreb, 1962) (1987) 1987. asist., 1998. doc., 2002. izv. prof., 2006. red. prof., 2011. red. prof. u trajnom izboru.
- TRAKO POLJAK, Tijana (Jajce, Bosna i Hercegovina, 1983) (2008) 2008. asist., 2016. doc., 2022. izv. prof.
- VUČKOVIĆ JUROŠ, Tanja (Zagreb, 1980) (2021) 2021. poslijedoktorandica.
- VUKELIĆ, Anton (Singen Hochentwiel, Njemačka, 1961) (2008) 2008. doc., 2017. izv. prof.
- VUKIĆ, Jana (Zagreb, 1973) (2012) 2012. asist., 2017. doc., 2022. izv. prof.
- ŽAŽAR, Krešimir (Zagreb, 1980) (2008) 2008. asist., 2018. doc., 2023. izv. prof.
- ŽUPARIĆ-ILJIĆ, Drago (Županja, 1981) (2018) 2018. doc.

PREMINULI, UMIROVLJENI I OSTALI BIVŠI DJELATNICI

- AFRIĆ, Vjekoslav (Bjelovar, 1950) (1977–2020) 1977. asist., 1986. doc., 1992. izv. prof., 2001. red. prof., 2006. red. prof. u trajnom izboru.
- BAČAK, Valerio (Zagreb, 1981) (2008–2010) 2008. asist.
- BEGIĆ, Nada (Tomislavgrad, Bosna i Hercegovina, 1956 – Zagreb, 2014) (1982–2014) 1988. tajnica Odsjeka za sociologiju.
- CIFRIĆ, Ivan (Petrijevci, 1946 – Zagreb, 2018) (1970–2016) 1970. asist., 1981. doc., 1986. red. prof., 1997. red. prof. u trajnom izboru, 2017. prof. emeritus.
- CVJETIČANIN, Veljko (Veliko Vukovje, 1927 – Zagreb, 2001) (1957–1996, od 1957. do 1963. na Odsjeku za filozofiju) 1963. asist., 1966. doc., 1972. izv. prof., 1978. red. prof.

- ČALDAROVIĆ, Ognjen (Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 1947 – Zagreb, 2022) (1975–2017) 1975. asist., 1981. doc., 1986. red. prof., 1997. red. prof. u trajnom izboru, 2018. prof. emeritus.
- ČULIG, Benjamin (Jesenice, Slovenija, 1951 – Zagreb, 2024) (1980–2021) 1980. asist., 1994 doc., 2000. izv. prof., 2006. red. prof., 2012. red. prof. u trajnom izboru.
- DRAKULIĆ, Slobodan (Zagreb, 1947 – Toronto, Kanada, 2010) (1979–1985) 1979. asist.
- FANUKO, Nenad (Buje, 1955) (1989–1997) 1989. asist.
- FILIPČIĆ, Lana (Karlovac, 1983) (2007–2011) 2007. tajnica Odsjeka za sociologiju.
- GARDUN, Jasna (Zagreb, 1944) (1975–1985, 1987–2009) 1975. asist., 1987. asist., 1999. stručna suradnica.
- JAKELIĆ, Slavica (Split, 1970) (1993–1994) 1993. tajnica Odsjeka za sociologiju.
- JANKOVIĆ, Vesna (Đakovo, 1963) (2007–2011) 2007. tajnica Odsjeka za sociologiju.
- JILEK, Miroslav (Gornji Daruvar, 1945 – Zagreb, 2005) (1971–2005) 1971. asist., 1998. viši asist.
- KALANJ, Rade (Udbina, 1940) (1978–2010) 1978. asist., 1986. doc., 1991. izv. prof., 1997. red. prof., 2002. red. prof. u trajnom izboru.
- KATUNARIĆ, Vjeran (Travnik, Bosna i Hercegovina, 1949 – Zadar, 2023) (1978–2010) 1978. asist., 1980. doc., 1986. red. prof., 1997. red. prof. u trajnom izboru.
- KAVEDŽIJA, Iza (Krakov, Poljska, 1983) (2008) 2008. asist.
- KUFRIN, Krešimir (Karlovac, 1958 – Zagreb, 2015) (1991–2015) 1991. asist., 2004. doc., 2010. izv. prof.
- KUVAČIĆ, Ivan (Gati, 1923 – Zagreb, 2014) (1963–1991) 1963. doc., 1969. izv. prof., 1973. red. prof.
- LESKOVAR, Tajana (Zagreb, 1973) (2002–2005) 2002. tajnica Odsjeka za sociologiju.
- MESIĆ, Milan (Sisak, 1948 – Zagreb, 2016) (1975–2016) 1975. asist., 1980. doc., 1989. red. prof., 1997. red. prof. u trajnom izboru.
- MIKECIN, Vjekoslav (Novigrad Dalmatinski, 1930 – Zagreb, 2009) (1967–2000) 1967. honorarni predavač, 1978. viši predavač, 1980. izv. prof., 1982. red. prof.
- MIKULIĆ, Đurđa (Zagreb, 1978) (2003) 2003. asist.
- OBRADOVIĆ, Josip (Zagreb, 1934) (1963–2002) 1963. asist., 1969. doc., 1976. izv. prof., 1984. red. prof.
- PUSIĆ, Vesna (Zagreb, 1953) (1975–2018) 1975. asist., 1986. doc., 1992. izv. prof., 1998. red. prof.
- RAJKOVIĆ, Persida (Grlište, Srbija, 1922 – Zagreb, 1989) (1964–1988) 1964. tajnica Odsjeka za sociologiju.
- RODIK, Petra (Zagreb, 1977) (2002–2020) 2002. asist., 2013. doc.
- SEKULIĆ, Duško (Zagreb, 1947) (1975–1992) 1975. asist., 1979. doc., 1988. izv. prof.
- SERGEJEV, Dimitrije (Zagreb, 1930 – Zagreb, 2020) (1961–1990) 1961. asist., 1970. doc., 1978. izv. prof., 1983. red. prof.
- SINKOVIĆ, Matija (Zagreb, 1981) (2008–2014, 2016–2019) 2008. asist., 2016. asist.
- SMERIĆ, Tomislav (Zagreb, 1964) (1991–1993, 2006–2007) 1991. asist., 2006. doc.
- SUPEK, Rudi (Zagreb, 1913 – Zagreb, 1993) (1950–1958, 1960–1979, od 1950. do 1958. na Odsjeku za psihologiju, od 1960. do 1963. na Katedri za sociologiju Odsjeka za filozofiju, od 1963. na Odsjeku za sociologiju) 1950. predavač, 1956. priv. doc., 1957. doc., 1960. izv. prof., 1965. red. prof.
- ŠUVAR, Stipe (Zagvozd, 1936 – Zagreb, 2004) (1972–1986, 1991–2002) 1972. doc., 1975. izv. prof., 1982. red. prof.
- TOPOLČIĆ, Davor (Bjelovar, 1963) (1992–1997) 1992. asist.

ŽUNEC, Ozren (Zagreb, 1950) (1978–2020) 1978. asist., 1986. doc., 1991. izv. prof., 1999. red. prof., 2004. red. prof. u trajnom izboru.

VANJSKI SURADNICI

BOŠNJAK, Zvonimir (Sinj, 1971) (2001).

HROMADŽIĆ, Hajrudin (Bihać, Bosna i Hercegovina, 1971) (2008).